

EUROPEAN CENTRE
FOR MINORITY
ISSUES KOSOVO

INFORMATIONAL BULLETIN

4 NOVEMBAR 2014

PREGLED NEDAVNE BEZBEDNOSNE SITUACIJE NA KOSOVU

O ECMI Kosovo

ECMI Kosovo je vodeća nevladina organizacija, koja se bavi pitanjima manjina na Kosovu sa sveobuhvatnim ciljem da razvije inkluzivne, reprezentativne i na pitanja zajednica osetljive institucije koje podržavaju stabilno multietničko Kosovo. ECMI Kosovo pruža doprinos razvijanju, jačanju i sprovođenju relevantnog seta zakona, pomaže institucionalizaciju upravnih organa povezanih sa zajednicama, i povećava kapacitete aktera civilnog društva i vlasti kako bi ostvarili međusobnu saradnju na konstruktivan i održiv način.

ECMI Kosovo je saznao za nekoliko incidenata u vezi sa manjinskim zajednicama, od kojih je većina bila etnički motivisana. Ti incidenti obuhvataju oštećivanje privatne svojine i kamenovanje kuća čiji su vlasnici kosovski Srbi. ECMI Kosovo bi želeo da iskoristi priliku da osudi takve incidente i apeluje na policiju da ih istraži i, shodno tome, privede njihove počinioce.

Iako sveukupna bezbednosna situacija ostaje mirna i stabilna, politički zastoj u Parlamentu, pet meseci nakon izbora, je stvorio atmosferu gde postoji приметно odsustvo vlasti i zakonitosti među stanovništvom izazivajući pojačan osećaj nedovoljne bezbednosti posebno među manjinskim zajednicama. Fudbalski meč između Srbije i Albanije 14. oktobra još više je isprovocirao ovu situaciju, kao što je prikazano u našem izveštaju „ECMI Kosovo poziva na mir u situaciji eskalacije etničkih tenzija”.¹ Ono što sledi je kratak pregled nekih od incidenata povezanih sa manjinskim zajednicama u protekle dve nedelje.

Prvi incident, koji se dogodio 12. oktobra, bio je u vidu grafita na spoljašnjim zidovima imovine u vlasništvu srpskog pravoslavnog manastira u mestu Dečani. Grafiti su sadržali reči „ISIS” i „UČK”. Ministar unutrašnjih poslova, Bajram Redžepi, brzo je izdao saopštenje u kojem izjavljuje da su odgovorni privedeni i da se radi o maloletnicima koji nisu deo organizovane kampanje, kako se navodi da je otac Sava iz manastira pre toga izjavio.² Slični grafiti su prijavljeni 30. oktobra blizu hidroelektrane u srpskoj opštini na severu Kosova, Zubin Potok, koji se pozivaju na „ISIS” i „AKŠ” (*Armata Kombëtare Shqiptare* - Albanska nacionalna armija).³ Zubin Potok je opština sa nedovoljnim prisustvom kosovske policije i za sada osumnjičeni još nisu privedeni.

Nakon ovih incidenata, predstavnici tri najveće verske zajednice na Kosovu – Srpske pravoslavne crkve, Katoličke crkve i Islamske zajednice – sastali su se u Prištini, zajedno sa komandantom KFOR-a, Frančeskom Paolom Filjuolom, i jednoglasno osudili najnovije čine vandalizma u neposrednoj blizini manastira.⁴

Prema nekim medijskim izveštajima, u toku jedne nedelje – od 23. do 30. oktobra – dogodilo se nekoliko incidenata uključujući bacanje Molotovljevog koktela⁵ i kamenja na kuće srpskih povratnika u Kosovu Polju i rejonima Kline⁶ i Istoka.⁷ Ministar za zajednice i povratak, Dalibor Jevtić, osudio je napade i izjavio da veruje da bi ovakvi

¹ <http://www.ecmikosovo.org/wp-content/uploads/2014/10/English.pdf>.

² <http://www.shekulli.com.al/web/p.php?id=57822&kat=111>

³ http://www.kossev.info/strana/arhiva/grafiti_quotaksh_quot_i_quotisis_quot_u_zubinom_potoku/2741 i <http://www.kosovapress.com/sq/siguri/grafite-aksh-dhe-isis-ne-zubin-potok-27930/>

⁴ http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2014&mm=10&dd=30&nav_category=640&nav_id=917836

⁵ http://kossev.info/strana/arhiva/%EF%BB%BFna_lokal_u_kosovu_polju_bacen_molotovljev_koktel_/2719

⁶ http://www.danas.rs/danasrs/iz_sata_u_sat/napad_na_srpsku_kucu_u_klini.83.html?news_id=84663

⁷ <http://www.vesti-online.com/Vesti/Hronika/443172/Napad-na-kucu-Srbina-lmam-problema-sa-novim-Albancima>

slučajevi mogli da dovedu u opasnost proces povratka, kao i da su deo događaja koji su usledili posle utakmice između Srbije i Albanije.⁸ Iako je nekoliko puta pokušao, ECMI Kosovo nije uspeo da dobije potvrdu ovih izveštaja od kosovske policije.

Pored toga, nenaseljene kuće u vlasništvu srpske porodice u Đakovici su srušene na osnovu opštinske odluke. Opština je izdala saopštenje izjavivši da su kuće srušene nakon brojnih zahteva dobijenih od građana koji se boje za svoju bezbednost. Gradonačelnica Kusari-Ljilja dala je intervju za lokalne medije navodeći da su vlasnici i nadležne institucije bili obavešteni o ovim odlukama i da su se sledile odgovarajuće pravne procedure.⁹ Porodica, čiju je imovinu srušila opština, izdala je saopštenje za medije u Srbiji izjavivši da su oni vlasnici tih pet kuća i da nisu bili obavešteni o bilo kakvim problemima u vezi kuća, niti da su bili obavešteni da one mogu ugroziti živote građana. Porodica očekuje punu nadoknadu od strane opštine. Ministar za zajednice i povratak, Dalibor Jevtić, je osudio i ovaj incident, dodajući da želi da pomogne Srbima da se vrate u Đakovicu, ali da je taj grad „zabranjen za Srbe”.¹⁰

Nedavni incidenti naglašavaju činjenicu da nadležni organi i civilno društvo treba još mnogo toga da urade radi dalje stabilnosti i međuetničkih odnosa na Kosovu. Incidenti poput onih tokom fudbalske utakmice mogu lako dovesti do nepredvidljivih okolnosti. Posebno neke od poslednjih epizoda ističu još jednom ugroženi položaj povratnika, koji žive u većinski albanskom području, i činjenicu da mnogo toga ostaje da se uradi kako bi došlo da ponovnog pravog integrisanja ovih zajednica onda kada se oni budu vratili. Najzad, ali ništa manje važno, primetno odsustvo vlasti zbog političke krize, koja se odužila, negativno deluje na odveć krhke etničke odnose na Kosovu.

ECMI Kosovo odlučno osuđuje poslednje incidente i apeluje na nadležne organe da počiniocima privedu pravdi kao i da obezbede odgovarajuću zaštitu ne samo za povratnike na Kosovu, već za sve građane Kosova bez obzira na njihovu etničku pripadnost. Kao organizacija koja se bavi osetljivim pitanjima zajednica, ECMI Kosovo koristi priliku da još jednom iskaže svoju rešenost da podrži zaštitu i promovisanje ljudskih prava na Kosovu za sve njegove građane, bez obzira na njihovu etničku i kulturnu pripadnost.

⁸ <https://www.kosovalive360.com/sulmet-ndaj-familjeve-serbe-rrezikojne-procesin-e-kthimit.html>

⁹ http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2014&mm=10&dd=30&nav_category=640&nav_id=917819

¹⁰ http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2014&mm=10&dd=30&nav_category=640&nav_id=917740